

Yhteisen hyvinvointiosaamisen kehittäminen kasvat- ja oppimisyhteisöissä 5 op

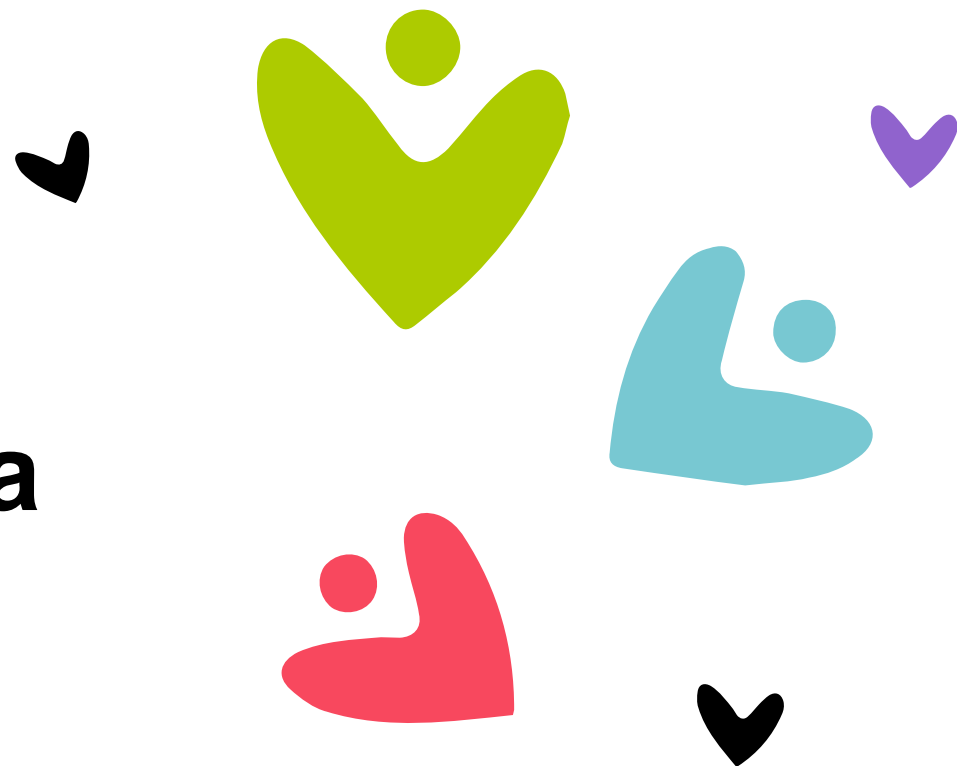
Turun yliopisto, Sote-akatemia

2022-2023

Tämä opintokokonaisuus on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](#).

**TURUN
YLIOPISTO**

Koulutuksen tavoite ja työelämälähtöisyys

- Koulutus tähtää hyvinvoinnin edistämiseen vahvistamalla työelämälähtöisesti ammattilaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden osaamista kasvu- ja oppimisyhteisöjen arjessa.
- Koulutussisällöt ja -tehtävät nivotaan suoraan osallistujan omaan työhön ja työyhteisön kehittämistarpeisiin.
- Koulutus vahvistaa osallistujien monialaista osaamista tarjoamalla käytännön työvälineitä lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi sekä mahdollistaa myös osaamisen siirtymisen pysyväksi osaksi osallistujien työyhteisöjen toimintakulttuuria.

Moduuli 1: Osallisuus hyvinvoinnin edellytyksenä lasten, perheiden ja ammattilaisten näkökulmasta

Koulutuksen ensimmäinen moduuli johdattaa tarkastelemaan osallisuuden käsitettä lasten, nuorten ja aikuisten hyvinvoinnin perustana. Oheisten materiaalien avulla osallistujat pääsevät pohtimaan, millä tavalla lasten, nuorten ja koko kasvatus- ja opetusyhteisöjen osallisuutta voidaan tukea ja vahvistaa arjen erilaisissa työskentely-ympäristöissä.

Itla:n podcast: [Miten lasten hyvinvointi on kehittynyt 35 vuodessa?](#)

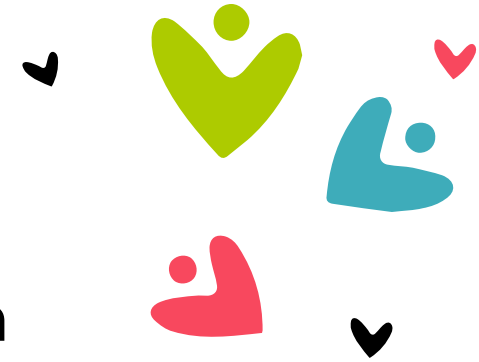
THL:n verkkosivu: [Osallisuusindikaattori](#)

Tallenteet Osaamispuussa®:

- [Miten aikuiset voisivat edistää lasten osallisuutta?](#)
- [Osallisuus lapsen oikeutena](#)
- [Oppiminen ja osallisuus](#)

Lastensuojelun keskusliiton tallenne: [Lapsen osallisuus](#)

Moduuli 2: Hyvinvointia ja oppimista tukevan yhteisen toimintakulttuurin mahdollisuudet

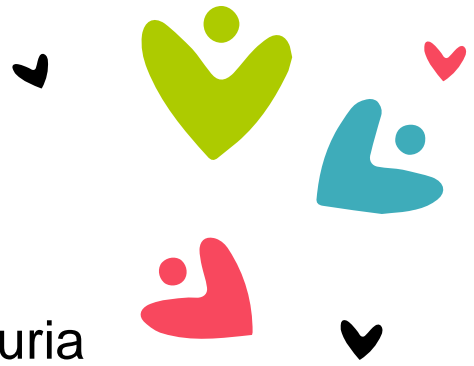

Osallistujat pohtivat hyvinvointia tukevan yhteisen toimintakulttuurin perusperiaatteita ja kehittämismahdollisuuksia omassa kasvatusta- ja oppimisyhteisössään muun muassa seuraavien materiaalien pohjalta:

- Valtakunnallisen [Lapsistrategian](#) linjaukset ja lastenoikeudet
- Podcast: [Systeeminen työote kouluissa](#) (Osaamispuu®)
- Podcast: [Lapsen etu ja perhekeskeinen työote](#) (Osaamispuu®)
- Podcast: [Lapsuuden rakentajat – joustava tuki](#) (Itla)
- Hietanen-Peltola, M., Jahnukainen, J., Laitinen, K. & Vaara, S. (2022). [Kohti yhteistä työtä hyvinvointialueilla: Opiskeluhoitopalvelujen seuranta OPA 2022](#) (THL)
- Perusopetuslaki: <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>
- Varhaiskasvatuslaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2013/20131287>

Moduuli 2: Hyvinvointia ja oppimista tukevan yhteisen toimintakulttuurin mahdollisuudet

Esimerkkejä koulutukseen lukuvuonna 22-23 osallistuneiden havainnoista ja oivalluksista, joilla voidaan edistää hyvinvointia ja oppimista tukevaa toimintakulttuuria sekä yhteistä työskentelyä:

Yhteinen tekeminen

Ajatusten vaihto, keskustelu ja toisen työkentän tunteminen. Näiden yhdistäminen ja niiden myötä yhteinen oivallus mitä yhteistyö kulloinkin on, miten toisen ammattilaisen ja perheen osaamista voidaan hyödyntää lapsen parhaaksi.

Monitoimijuus ja kohtaaminen

Koulun hyvinvointityötä olisi tarkasteltava kokonaisuutena, jossa tunnistetaan monitoimijuuden tarve. Vain hyvinvoiva lapsi/nuori kykenee oppimaan ja lapsen/nuoren hyvinvointi edistää myös opettajien hyvinvointia, joten hyvinvoinnin edellytysten luominen ja arvostavan kohtaamisen mahdollistamisen oppimistilanteissa on opettajien tärkeintä työtä.

Yhteinen ymmärrys

Nuorten ja lasten tukemisessa ei kenenkään tarvitse olla ja jaksaa yksin. Verkostoituminen ja monialaisuus samanarvoisina toimijoina yhdessä huoltajien kanssa antaa voimaa ja vahvuutta työskentelyyn. Toisten asiantuntijuuden arvostus ja toiminnan läpinäkyvyys auttavat ja poistavat turhaa työn päällekkäisyyttä.

Pysähtyminen ja kohtaaminen myös työyhteisössä

Tarkastellaan säännöllisesti työn onnistumista ja toimintojen kehittämistä (johto mukaan). Siirtyminen kohti ennaltaehkäisevää työtä oppilasmääriä rajaamalla. Luotetaan toisen asiantuntijuuteen ja osataan säästää itseä väistymällä / eteenpäin ohjaamalla.

Rohkeus ja lempeys

Kokeillaan rohkeasti uusia toimintatapoja. Heittäytyään rohkeasti ilmaisemaan, kokemaan, tutkimaan, iloitsemaan ja olemaan läsnä lapsille ja työtovereille. Otetaan selvää asioista, luetaan, etsitään tietoa ja opetellaan. Ollaan lempeässä vuorovaikutuksessa. Nähdään hyvää ja vahvuuksia. Perustellaan ja sanoitetaan omaa ja lasten toimintaa. Ollaan lempeitä myös itselle.

Kohtaamispaikat yhteiselle keskustelulle

Lisätään osallisuutta rakentamalla peruskoulun kohtaamisen paikkoja sellaisiksi, että niissä on aina mahdollisuus yhteiselle, tasa-arvoiselle keskustelulle esim. vanhempainillat, opettajankokoukset, ...

Hyvinvointi rakentuu pienten arkisten kohtaamisten varaan. On pidettävä huolta omista voimavaroista työtä rajaamalla, jotta jaksaa keskittyä tärkeimpään eli olemaan läsnä.

Kohtaaminen; aikaa kuunnella, selvittää, ymmärtää, selittää. Hyväksyntä; erilaisuuden arvostus, omakohtaiset kokemukset jokaisella erilaisia mutta yhtä arvokkaita.

Koulun yhteiset pelisäännöt luovat pohjan sille, että me toimimme yhdessä vahvana yhteisönä. Tämä luo hyvinvointia aikuisille, joka taas heijastuu työskentelyssä lasten kanssa. Hyvinvointi lisää hyvinvointia. Hyvinvoiva lapsi oppii.

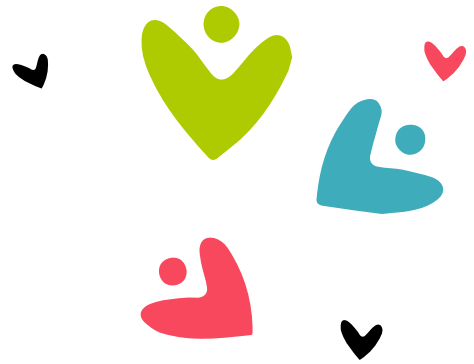
Itselleni jäi päällimmäisenä mieleen se, että moniammatillisen, eri toimijoiden välisen yhteistyön merkitys on suuri lapsen ja perheiden kannalta. On tärkeää, että tieto kulkee toimijalta toiselle.

Moduuli 3: Psykososiaalinen hyvinvointi turvallisen arjen mahdollistajana

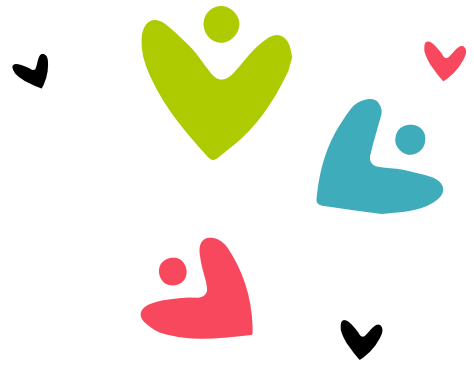
Opintokokonaisuuden ääressä osallistujat syventävät ymmärrystään omasta roolistaan lasten, nuorten ja perheiden psykososiaalisen hyvinvoinnin mahdollistajana omissa työyhteisöissään. Osallistujat saavat myös mahdollisuuden pohtia työhyvinvointia ja sen vahvistamista omissa työyhteisöissään.

Aiheeseen syvennyttään seuraavien Sote-akatemian materiaalien avulla (ks. myös seuraava dia):

- Podcast: [Ihmisyyden ytimessä -jatkuuus & suhdeperustaisuus palvelujärjestelmässä](#)
- [Osaamispuun® itsearviointilomake](#)
- Podcast: [Kohtaaminen keskiössä - nuoret hoivaajat systeemisyysnäkökulmasta](#)
- Podcast: [Nuoret hoivaajat](#)
- Verkko-opintojakso: [Nuoren kohtaaminen](#)

Moduuli 3: Psykososiaalinen hyvinvointi turvallisen arjen mahdollistajana

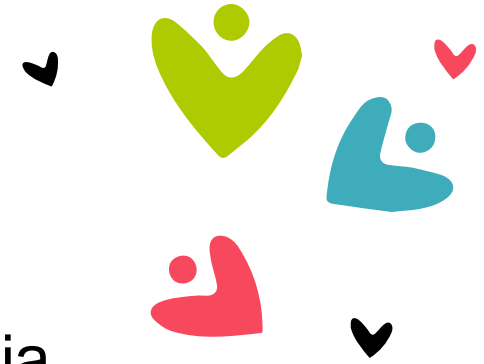

Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiön (itla.fi) materiaaleja:

- Blogi: [Lasten ja nuorten mielenterveyden tukemisesta](#)
- Podcast: [Lasten mielenterveys](#)
- Podcast: [Tutkittu tieto ja toiminnan kehittäminen](#)
- Podcast: [Pärjäävyys](#)

Työterveyslaitoksen (ttl.fi) materiaaleja:

- [Työn tuunaaminen -sivusto](#)
- [Hyvän mielen työpaikka -sivusto](#)
- Blogi: [Psykologinen palautuminen työstä – nämä kuusi kokemusta edistävät sitä](#)
- Blogi: [Palautuminen on koko työyhteisön asia – tehokas työpäivä sisältää taukoja](#)

Moduuli 4: Monialaisen yhteistyö- ja vuorovaikutusosaamisen mahdollisuudet ja haasteet

Oheisten materiaalien avulla osallistujat pääsevät pohtimaan uusia näkökulmia oman ja työyhteisönsä eri ammattilaisten monialaisen yhteistyö- ja vuorovaikutusosaamisessa kehittymiseen sekä lapsen/nuoren ja perheen osallisuuden edistämiseen monialaisessa työskentelyssä.

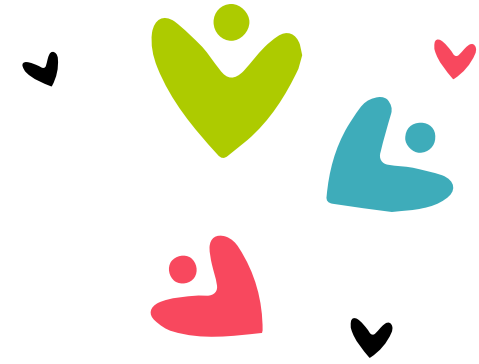
Tallenne: [Monialainen yhteistyö taitona](#)

Materiaalit Osaamispuussa®:

- [Koulun moniammatillinen yhteistyö](#) -podcast
- [Systemisyys moniammatillisessa yhteistyössä](#) -podcast
- [Miten toimimme asiakaslähtöisesti monialaisessa työskentelyssä](#) - kysymykset

Moduuli 4: Monialaisen yhteistyö- ja vuoro-vaikutusosaamisen mahdollisuudet ja haasteet

Esimerkkejä koulutukseen lukuvuonna 22-23 osallistuneiden huomioista monialaisesta yhteistyöstä omassa työssään ja työyhteisössään.

Arkisessa kouluaherruksessa ilman palaverejakin, niin minun kuin muidenkin luokkamme aikuisten, on useinkin irrottava tietäjän roolista ja annettava lapsen sanoittaa mikä nyt on parhaaksi käsillä olevassa tilanteessa. Neuvojen ja käskemisen sijaan meillä kaikilla on tarve tulla ymmärretyksi ennen kaikkea. Meidän on hyvä saada itse oivaltaa asioita. Ei -tietäminen mahdollistaa meille uteliaisuuden ja pääsemme myös tilannekohtaisuuden, tapauskohtaisuuden sekä asiakaskohtaisuuden ytimeen.

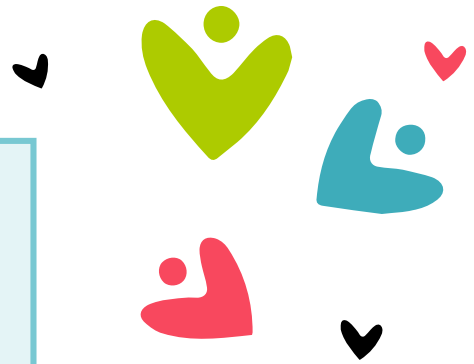
En ole koskaan osannut ajatella, että moniammatillinen palaveri voi olla oppimistilanne. Minulle se on ollut virkavelvollisuus. ...Jos rupeankin muuttamaan ajatusmaailmaani siihen, että mitä voin oppia itse!

Kehittämistä vaatii myös sensitiivinen kuuntelu. Pitää vaan olla enemmän hiljaa ja antaa ihmisten puhua. Pitää tehdä enemmän pohdintaa edistäviä ja tukevia kysymyksiä.

Moniammatillinen yhteistyö – muistutan itseäni -muista puhua palaverissa selkeästi ja ns. suomeksi. Älä käytä kaikkein upeimpia ammattisanoja. En itsekään aina ymmärrä mitä joku yhteistyötahon edustaja puhuu. Jos puhe sisältää paljon sanoja, jotka eivät kuulu omaan ammattialaani, silloin yhteinen oppiminen on sitten siinä kohti tosi vaikeaa. Kokonaisuus ei hahmotu selkeästi.

Ole tarvittaessa lapsen ääni päätöksenteossa, aidosti ja sanoman sisältöä muuttamatta.

Nuori tarvitsee säätelyapua joutuessaan hankaliin tilanteisiin. Jos nuori on osana moniammatillista verkostoa, tarvitsee hän tuekseen turvallisen aikuisen, joka auttaa nuorta selviytymään tunnetiloistaan ja tuomaan esiin ajatuksiaan.

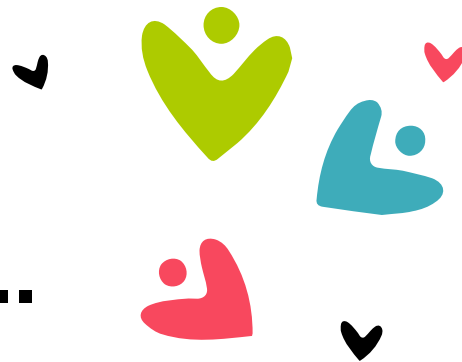
Moduuli 4: Monialaisen yhteistyö- ja vuoro-vaikutusosaamisen mahdollisuudet ja haasteet

Lisälukemistoa monialaisesta yhteistyöstä.

- Materiaalit Osaamispuussa®
  - “Johtaminen lapsi- ja perhepalveluissa” -moduulin [materiaalit](#) (mm. osaamispeli)
  - [Vaativa erityinen tuki ja moniammatillinen yhteistyö](#) -tallenne
  - [Dialogisuus ja monitoimijaisuus osana koululaisten hyvinvointia](#) -podcast
- Blogi: Pyhäjoki, J., Salminen, J. & Mönkkönen, K. 2020. [Moniammatillinen tanssi syntyy yhteisestä rytmistä ja luottamuksesta](#). THL.
- MustRead-verkkolehden kirjoitus: Tuominen, M. & Salminen, J. 2022. [”Sote ei riitä lapsille” – lapsilähtöisyyden edellytyksenä on sektorirajat ylittävä yhteistyö sekä koulutus- ja johtamisjärjestelmien uudistaminen](#).
- Blogi: [Holmström, A. 2022. Moniammatillinen yhteistyö on voimavara opettajan työssä](#). Turun yliopisto.

Osaamisen kehittyminen koulutuksen myötä ...

Koulutuksen päätteeksi osallistujat pohtivat oman ja työyhteisönsä yhteisen hyvinvointiosaamisen kehittymistä:

- Mitä opin koulutuksen aikana, mitkä olivat tärkeimmät oivallukseni?
- Mikä asia, teema tai taitoni vahvistui ja mikä kaipaa vielä vahvistumista?
- Millä tavalla yhteinen hyvinvointiosaaminen vahvistui työyhteisössäni? Mihin meidän kannattaa edelleen yhdessä panostaa?

Kouluttajat

- **Tiina Annevirta**, KT, yliopistonlehtori, Opettajankoulutuslaitos ja Sote-akatemia
- **Anniina Eklöf**, KM, projektityöntekijä, Sote-akatemia
- **Miia Laasanen**, FT, tutkimuspäällikkö, Sote-akatemia
- **Marjaana Raukola-Lindblom**, FL, yliopisto-opettaja, Sote-akatemia ja logopedia
- **Jaanet Salminen**, KT, eo, ft, yliopistonlehtori, Sote-akatemia ja Opettajankoulutuslaitos

